

Na černé listině: Hollywoodští rudí a hony na čarodějnice v americkém filmovém průmyslu (1947–1960)

Abstrakt

Na počátku studené války postihly americký filmový průmysl „hony na čarodějnice“. Na jejich základě vznikla tzv. „černá listina“ (*blacklist*), která zhruba třem stovkám „rudých“ znemožnila mezi lety 1947–1960 získat práci v Hollywoodu. První vysvětlení, proč mohlo dojít k zavedení této kontroverzní praktiky, nabízí ustavení bipolárního světa. Jelikož se Spojené státy ujaly vůdčí role v boji proti Sovětskému svazu, z příslušníků komunistické strany USA se rázem staly ideální „terče“ pro domácí „inkvizitory“. Při hlubší analýze celého fenoménu je ovšem nutné hledat příčiny i jinde. Důležitou úlohu totiž sehrály specifické prostředí hollywoodského průmyslu, určité prvky amerického myšlení a v neposlední řadě také samotní „rudí“. Na „černou listinu“ se zkrátka musí nahlížet z různých perspektiv, teprve poté ji lze plně pochopit.

Zkušenost hollywoodských „rudých“ s „černou listinou“ měla řadu aspektů. V první řadě se jednalo o politicky motivovaný střet s „inkvizitory“ z Výboru pro neamerickou činnost, kteří stáli za jejím vznikem. Dalším zásadním prvkem bylo pochopitelně vyrovnávání se s každodenní realitou života „čarodějnic“, což obsahovalo hledání způsobu obživy, potýkání se s částečnou ostrakizací, v některých případech i pobyt v zahraničním exilu. Konečně k neméně důležitým ohledům patřil také boj proti *blacklistu*. Za něj lze svým způsobem považovat film „rudých“ s názvem *Salt of the Earth*, dále především četné právní bitvy v soudních síních a snahu scénáristy Daltona Trumba vystoupit z ilegality černého trhu, který v americkém filmovém průmyslu fungoval po celé inkriminované období.

Na fenoménu „černé listiny“ je možné také ilustrovat složitost historické paměti, protože „zpětný pohled“ se u různých aktérů značně lišil ve prospěch té, či oné strany. Této ambivalenci se ovšem nevyhnula ani historiografie, v níž existují dvě rozdílné interpretační linie. Jednoduše řečeno, „rudí“ byli jak hrdinnými mučedníky, tak disciplinovanými zastánci stalinismu. Zkrátka i západní civilizace druhé poloviny dvacátého století, nehledě na technickou vyspělost, měla své „inkvizitory“, „čarodějnice“ a „mýty“.